

Univerza v Ljubljani

EKONOMSKA
FAKULTETA

Nekaj nujnih podrobnosti, da bomo lažje shajali....

Izvedba:

dr. Barbara Mörec

e-naslov: barbara.moerec@ef.uni-lj.si

govorilne ure: torek ob 10h, P-324 na Ekonomski fakulteti

Predlagam najavo po e-pošti, da ne boste šele pred vrati izvedeli, da tisti dan govorilnih ur ni!

E-pismo mora vsebovati:

- naslov ("subject"): ime predmeta (FMF-TFPR)
- podpis: ime, priimek, vpisna številka,
- vprašanje, ki vas muči..... (to ni več nujno 😊).

Računovodstvo

Spremlja

- uspešnost poslovanja podjetja in posledično...
- gibanje vrednosti podjetja.

Tehnika, ki jo v ta namen uporablja računovodstvo, je t.i. **dvostavno knjigovodstvo.**

Dvostavno knjigovodstvo

Tehnika evidentiranja poslovnih dogodkov
(avtor Luca Pacioli, 1494).

Temelji na preprosti enačbi:

$$\text{sredstva} = \text{dolgovi} + \text{kapital}$$

**Posledica: vsak poslovni dogodek je v računovodskih
izkazih evidentiran dvakrat!**

Primeri:

- z denarjem iz transakcijskega računa kupimo 20.000 € vreden merilni inštrument,
- poravnamo vse obveznosti do države iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb,
- v banki najamemo kratkoročno posojilo v višini 100.000 €,
- v proizvodnji porabimo za 500 € materiala.

Dvostavno ali “večstavno” knjigovodstvo?

Primer: kupimo 20.000 € vreden merilni inštrument; 5.000 € plačamo takoj, 15.000 € pa čez 30 dni.

$$\text{sredstva} = \text{dolgovi} + \text{kapital}$$

Kaj pomeni, ko računovodja govori o debetu (breme) in kreditu (dobro)?

Debet (breme):

- povečanje sredstev ali
- zmanjšanje dolgov in/ali kapitala;

Kredit (dobro):

- zmanjšanje sredstev ali
- povečanje dolgov in/ali kapitala;

Kaj pomeni, ko računovodja pravi, da je bilanca uravnotežena?

Bilanca stanja

Prikazuje finančno stanje gospodarske družbe na določen dan.

Temeljna bilančna enačba:

$$\begin{aligned} \text{Sredstva} &= \text{obveznosti do virov sredstev} \\ &= \text{kapital} + \text{dolgi} \end{aligned}$$

Sredstva = zgradbe + stroji + kupljene delnice + zaloge + terjatve do kupcev.....
Jih lahko vrednostno izmerimo in prinašajo koristi.

Kapital = vplačan kapital + zadržani pretekli dobički (rezerve) + tekoči dobiček

Dolgovi = najeto bančno posojilo + izdane obveznice + neplačani računi, ki smo jih prejeli od dobaviteljev + ...
Jih lahko vrednostno izmerimo in odnašajo koristi.

SREDSTVA	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV
DOLGOROČNA SREDSTVA	KAPITAL
Opredmetena osnovna sredstva Neopredmetena sredstva Dolgoročne finančne naložbe Dolgoročne terjatve	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI Dolgoročne obveznosti iz poslovanja Dolgoročne obveznosti iz financiranja
KRATKOROČNA SREDSTVA	REZERVACIJE
Zaloge Kratkoročne terjatve Kratkoročne finančne naložbe Denarna sredstva	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI Kratkoročne obveznosti iz poslovanja Kratkoročne obveznosti iz financiranja
KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Opomba: vsaka postavka v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida se "v ljudskem jeziku" imenuje *konto* in ima svojo evidenčno številko; seznam kontov (skupaj s številkami) je objavljen v t.i. *kontnem načrtu*, ki je v SLO praviloma predpisan.

Naloga 1: Sredstvo, kapital ali dolg?

S pomočjo sheme bilance stanja ugotovite, ali so spodaj navedeni primeri sredstvo, kapital ali dolg (ali nič od navedenega):

- izdane navadne delnice,
- kupljena služnica,
- kupljena licenca za izdelavo brezalkoholne pijače,
- dana ara za nakup zemljišča,
- v gospodarski družbi izdelana blagovna znamka (npr. blagovna znamka Fructal, katere lastnik je Fructal d.d.),
- kupljene državne obveznice,
- sklenjena dvoletna zavarovalna pogodba za kritje odgovornosti (gledano z vidika zavarovanca),
- zadržani dobiček preteklega leta,
- povečanje vrednosti zemljišča,
- obvestilo javnosti, da je NS odstavil predsednika uprave naše družbe,
- sklenjena pogodba o zaposlitvi z vrhunskim strokovnjakom na področju nanotehnologije,
- prejeti račun za odvetniške storitve.

Prihodki, stroški, odhodki...

Za praznovanje rojstnega dneva kupimo sladoled v vrednosti 10€. Na poti domov se ujamemo v gnečo, živčno hupamo in vijugamo,... in sladoled se stopi. Sladoled je na začetku imel vrednost 10 €, zdaj pa je brez vsake vrednosti.

Kako računovodje prikažemo to izgubo v poslovnih knjigah?

$$\textit{sredstva} = \textit{dolgovi} + \textit{kapital}$$

se spremeni v....

$$\textit{Sredstva} + \textit{stroški (odhodki)} = \textit{dolgovi} + \textit{osnovni kapital} + \textit{prihodki}$$

konec leta pa v ....

$$\textit{Sredstva} = \textit{dolgovi} + \textit{osnovni kapital} + \textit{poslovni izid}$$

Izkaz poslovnega izida

Prikazuje uspešnost poslovanja gospodarske družbe v določenem preteklem obdobju; uporablja se za napovedovanje prihodnjih denarnih tokov.

Osnovna enačba:

$$\text{Prihodki} - \text{Odhodki (Stroški)} = \text{Poslovni izid}$$

Prihodki = ekonomska korist, ki smo jo pridobili s prodajo izdelkov ali storitev

Odhodki (stroški)* = ekonomska žrtev, ki je bila potrebna za to, da smo lahko pridobili ekonomsko korist (t.j. prihodke)

Primer: stroški dela, stroški električne energije, najemnin, oglaševanja, stroškovna vrednost izdelkov, ki so bili prodani...

Poslovni izid ≠ čisti poslovni izid

V Sloveniji uporabljamo dve različici izkaza poslovnega izida: nemško in anglosaksonsko različico.

* Odhodki niso povsem enaki stroškom; natančna analiza podobnosti in razlik presega namen tega predmeta.

Primer iz predavanj...

Proizvodnja:

5 izdelkov po 10 €, celotni
stroški 50 €

Anglosaksonska različica:

Prihodki: $3 * 20 = 60$

Odhodki: $3 * 10 = 30$

Dobiček = 30

Prodaja:

3 izdelki po PC 20 €

Nemška različica:

Prihodki: $3 * 20 = 60$

Δ vred. zal.: $2 * 10 = 20$

Odhodki (vsi str.): = 50

Dobiček = 30

Struktura izkaza poslovnega izida

I. različica SRS: nemška

- + Prihodki od prodaje
- + /- sprememba vrednosti zalog
- Str. blaga, materiala in storitev
- Str. dela
- Odpisi (amortizacija, odpisi terjatev, zalog, osn. sred.)

II. različica SRS: angl.

- + Prihodki od prodaje
- Proizvajalni str. prodanih proizvodov
- Stroški prodaje
- Stroški splošnih dejavnosti

= POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA

- + Finančni prihodki (dividende, obresti, kapitalski dobički pri finančnih naložbah, tečajne razlike)
- Finančni odhodki (plačane obresti, kapitalske izgube pri finančnih naložbah, tečajne razlike, odpisi fin. naložb)

= POSLOVNI IZID IZ REDNEGA DELOVANJA

- + Drugi prihodki (izredni dogodki)
- Drugi odhodki (izredni dogodki)

= CELOTNI POSLOVNI IZID

Naloga 2

	Pojasnila	Leto 2008	Leto 2007
Čisti prihodki od prodaje	5.4.1	684.066.202	738.413.029
- na domačem trgu		57.022.078	91.197.441
- na tujem trgu		627.044.124	647.215.588
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov oz. nabavna vrednost prodanega blaga	5.4.2	(308.504.546)	(398.729.801)
KOSMATI POSLOVNI IZID OD PRODAJE		375.561.656	339.683.228
Stroški prodavanja	5.4.3	(153.250.389)	(122.257.734)
Stroški splošnih dejavnosti	5.4.4	(144.142.959)	(128.151.807)
- stroški uprave		(63.044.501)	(58.646.447)
- stroški razvoja		(81.098.458)	(69.505.360)
Drugi poslovni prihodki	5.4.5	8.072.897	7.818.691
POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA		86.241.205	97.092.378
Finančni prihodki iz deležev	5.4.6	8.006.889	14.123.002
Finančni prihodki iz danih posojil	5.4.7	1.133.806	1.635.428
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	5.4.8	17.312.666	10.354.801
Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	5.4.9	0	(4.538.125)
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	5.4.10	(7.487.514)	(1.084.849)
Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	5.4.11	(25.074.212)	(16.352.886)
POSLOVNI IZID IZ REDNEGA DELOVANJA		80.132.840	101.229.749
Drugi prihodki	5.4.12	1.788.493	76.637
Drugi odhodki	5.4.13	(178.346)	(212.368)
CELOTNI POSLOVNI IZID		81.742.987	101.094.018
Davek iz dobička	5.4.14	(14.160.590)	(20.670.860)
Odloženi davki		(152.783)	(637.400)
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		67.429.614	79.785.758

Naloga 3: Prihodek, odhodek oz. strošek, sredstvo, dolg, kapital...?

- plačilo kazni zaradi kršenja patentne zakonodaje,
- prejeti račun za odvetniške storitve (opravljene so bile ta mesec),
- gospodarska družba izplača dividende lastnikom,
- povečanje vrednosti delnic, s katerimi sicer ves čas trgujemo,
- družba zadrži dobiček preteklega leta,
- dana ara za nakup zemljišča,
- delavci objavijo obvestilo, da bodo 14. oktobra stavkali,
- voda zalije skladišče in uniči zalogo materiala,
- banki plačamo obresti in del glavnice,
- kupimo opremo za laboratorij.

Računovodski izkazi

Temeljni računovodski izkazi:

- **bilanca stanja** (sredstva, dolgovi, kapital),
- **izkaz poslovnega izida** (prihodki, odhodki, poslovni izid),
- **izkaz denarnih tokov** (prejemki, izdatki),
- **izkaz gibanja kapitala** (spremembe kapitala),
- **pojasnila k računovodskim izkazom.**

Vsak računovodski izkaz z določene strani osvetljuje poslovanje gospodarske družbe in je zato **nezamenljiv!**

Vsi izkazi so med seboj tesno povezani – natančno pojasnjujejo gibanje oz. nastanek ene izmed računovodskih kategorij v bilanci stanja: poslovni izid, kapital, denar.

Vrednostna struktura bilance stanja in izkaza poslovnega izida

Katera sredstva ima neka gospodarska družba in katerih sredstev nima, kako se gospodarska družba financira (razmerje med dolgom in kapitalom ter njena struktura dolgov), katerih stroškov ima več in katerih ima manj, je odvisno od **dejavnosti oz. panoge**, v kateri gospodarska družba posluje (trgovina, finančne storitve, proizvodnja železa, frizerstvo, poučevanje tujih jezikov...).

Naloga 4: Proizvajalna, storitvena, trgovska ali finančna gospodarska družba?

	2008	2007
1. Čisti prihodki od prodaje	97.737	16.472
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	0	0
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	0
4. Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	0	0
5. Stroški blaga, materiala in storitev	53.562	28.103
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	10.223	8.668
b) Stroški storitev	43.339	19.435
6. Stroški dela	44.389	6.028
a) Stroški plač	30.138	4.306
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	2.667	393
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	2.185	322
č) Drugi stroški dela	9.399	1.007
7. Odpisi vrednosti	770	0
a) Amortizacija	770	0
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	0	0
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	0
8. Drugi poslovni odhodki	3.468	665
9. Finančni prihodki iz deležev	0	0
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	0
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	7	1
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	86	0
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	0
15. Drugi prihodki	11.584	0
16. Drugi odhodki	51	0
17. Poslovni izid obračunskega obdobja (podjetnikov dohodek/negativni poslovni izid)	7.002	(-18.323)

Univerza v Ljubljani						
EKONOMSKA FAKULTETA						
	Opis postavke	31. 12. 2005	31. 12. 2004	B. GIBLJIVA SREDSTVA	6.347.065	6.144.799
	SREDSTVA	18.652.284	17.975.988	I. Zaloge	-	-
A.	STALNA SREDSTVA	12.304.930	11.831.171	1. Material	-	-
	I. Neopredmetena dolgoročna sredstva	-	-	2. Nedokončana proizvodnja	-	-
6 0	1. Dolgoročno odloženi stroški poslovanja	-	-	3. Proizvodi in trgovsko blago	-	-
	2. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	-	-	4. Predujmi za zaloge	-	-
	3. Dolgoročne premoženjske pravice	-	-	II. Poslovne terjatve	267.503	54.570
	4. Dobro ime	-	-	a) Dolgoročne poslovne terjatve	-	-
	5. Predujmi za neopredm. dolgoroč. sredstva	-	-	1. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	-	-
	II. Opredmetena osnovna sredstva	1.072.589	68.529	2. Dolgoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini	-	-
	1. Zemljišča in zgradbe	1.059.535	68.529	3. Dolgoroč. posl. terjatve do pridruženih podjetij	-	-
	a) Zemljišča	-	-	4. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	-	-
	b) Zgradbe	1.059.535	61.492	5. Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital	-	-
	2. Proizvajalne naprave in stroji	-	-	b) Kratkoročne poslovne terjatve	267.503	54.570
	3. Druge naprave in oprema	13.054	7.037	1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	41.950	50.922
	4. Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	-	-	2. Kratkoročne poslovne terjatve do podjetij v skupini	-	-
	a) predujmi za pridobitev opredm. osnovnih sredstev	-	-	3. Kratkoroč. posl. terjatve do pridruženih podjetij	174.284	-
	b) Opredm. osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	-	-	4. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	51.269	3.648
	III. Dolgoročne finančne naložbe	11.232.341	11.762.642	5. Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital	-	-
	1. Deleži v podjetjih v skupini	-	163.379	III. Kratkoročne finančne naložbe	6.077.815	6.086.361
	2. Dolgoročne finančne terjatve do podjetij v skupini	-	-	1. Kratkoročni deleži v podjetjih v skupini	-	-
	3. Deleži v pridruženih podjetjih	6.625.254	7.027.502	2. Kratkoročni deleži v pridruženih podjetjih	-	-
	4. Dolgoročne finanč. terjatve do pridruž. podjetij	-	-	3. Lastni deleži	-	-
	5. Drugi dolgoročni deleži	4.607.087	4.571.761	4. Kratkoročne finančne naložbe do drugih	6.077.815	6.086.361
	6. Druge dolgoročne finančne terjatve	-	-	IV. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina	1.747	3.868
	7. Lastni deleži	-	-	C. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	289	18

		31.12.2008	01.01.2008
		(EUR)	(EUR)
	Pojasnilo		
	Sredstva	248.226.284	195.273.966
	A. Dolgoročna sredstva		
	I. Neopredmetena sredstva	5.783.544	3.234.775
	Dolgoročne premoženjske pravice	5.783.544	3.234.775
	II. Opredmetena osnovna sredstva	242.442.740	190.789.526
	Zemljišča	67.332.131	29.614.067
	Poslovne stavbe	148.584.183	130.955.805
	Druge naprave in oprema	18.418.987	18.527.070
	Sredstva v gradnji	7.274.106	11.692.584
	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	833.333	-
	III. Odložene terjatve za davke	-	1.249.665
	B. Kratkoročna sredstva	21.244.273	63.791.358
	I. Zaloge	12.538.161	8.234.119
	Material	404.917	214.699
	Trgovsko blago	12.133.244	8.019.420
	II. Kratkoročne poslovne terjatve	2.993.227	10.011.463
	Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	23.309	3.266.064
	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1.002.866	832.873
	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	1.967.052	5.912.526
	III. Denarna sredstva	5.712.885	45.545.776
	C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	59.405	90.142
	Skupaj sredstva	269.529.962	259.155.466
	Zabilančna sredstva	11.095.428	6.284.792

Naloga 5: Modni butik Manca d.o.o.

Sestavite končno bilanco stanja in izkaz poslovnega izida za Modni butik Manca d.o.o., če so se v obdobju zgodili naslednji poslovni dogodki. Pomagajte si s temeljno bilančno enačbo.

- Manca je z denarjem vplačala za 10.000 € osnovnega kapitala,
- butik si je v banki izposodil 3.000 €,
- butik je kupil šivalne stroje v vrednosti 5.000 €,
- butik je za sodelovanje na izboru Miss Slovenije (modno svetovanje) izstavil račun v višini 12.000 €; organizator je takoj plačal 8.000 €, preostali znesek bo plačal kasneje,
- butik je svoji delavki nakazal plačo (2.000 €), banki pa obresti (30 €),
- v butiku so ugotovili poslovni izid, državi obračunali davek od dohodkov pravnih oseb in zaključili bilanco stanja.

Naloga 6: Porcelan d.d.

Sestavite končno bilanco stanja in izkaz poslovnega izida za Porcelan d.d., če so se v obdobju zgodili naslednji poslovni dogodki.

- Izdamo 50.000 navadnih delnic, z nominalno vrednostjo 10 €; vse delnice so bile vpisane in vplačane;
- kupimo nepremičnino (zemljišče in zgradbo) v vrednosti 225.000 €; od tega 50.000 € plačamo z gotovino, na preostanek vzamemo 20-letno hipoteko, z 8% obrestno mero, moratorij odplačevanja je za prvo leto;
- kupimo rabljeno opremo v vrednosti 13.200 €; opremo takoj plačamo,
- na odloženo plačilo kupimo material v vrednosti 8.600 €; rok plačila je 60 dni;
- dobavitelju naslednji dan vrnemo del materiala (reklamacija zaradi neustrezne kakovosti) v vrednosti 900 €,
- 3 dni kasneje plačamo dobavitelju materiala – pri tem upoštevamo 2% popust za predčasno plačilo,
- sklenemo (in plačamo) enoletno požarno zavarovanje – premija 4.950 €, zavarovalna vsota 500.000 €;
- plačamo najemnino za poslovne prostore; vrednost najemnine je 1.800 €,
- kupimo in plačamo patent v vrednosti 90.000€,
- kupimo pisarniško opremo v vrednosti 2.700 € - znesek takojšnjega plačila je 250 €, preostanek bo plačan v 30ih dneh,
- plačamo 825 € prevoznemu podjetju, ki nam je pripeljalo pohištvo.

Naloga 7: Izkaz poslovnega izida

Sestavite nemško in anglosaksonsko različico izkaza poslovnega izida, če poznate naslednje:

- čisti prihodki od prodaje: 3.200,
- stroški materiala: 1.180,
- proizvodjalni stroški prodanih proizvodov: 1.920,
- odhodki za obresti: 50,
- stroški prodaje: 450,
- amortizacija opreme: 600,
- stroški skupnih služb: 300,
- stroški dela: 790,
- zmanjšanje zaloge nedokončane proizvodnje: 100,
- izguba pri prodaji dolgoročnih finančnih naložb 160